

भोटेकोशी नदीमा आएको बाढीपछि बेपत्ता भएकाको पहिचान तथा खोजीका लागि काठमाडौँस्थित शिक्षण अस्पताल पुगेका आफन्तजन । बेपत्ता परिवारका सदस्यहरू आफ्ना मानिसको खोजी, उद्धार र पहिचानको आशामा अस्पताल परिसरमा पखिँरहेका छन् ।

तस्विर: रासस

सुरुङमा उद्धारको प्रयास तीव्र, चिलिमेमा भेटिए दुई शव

- जलविद्युत् आयोजनाका सुरुङमा उद्धार कार्य जारी
- चिलिमे जलविद्युत्को सुरुङबाट दुई जनाको शव निकालिए
- नेपाली, भारतीय र चिनियाँ टोली आधुनिक उपकरणसहित उद्धारमा
- रसुवा-नुवाकोटका विभिन्न सुरुङमा अझै सयौं फसेको अनुमान
- उद्धारमा ढिलाइप्रति आफन्त र राजनीतिक दलको गुनासो

जेबी योजन

काठमाडौँ- गत बुधवार रसुवाको भोटेकोशी हुँदै त्रिशुलीमा आएको विनाशकारी बाढीको पाँच दिनपछि मात्रै जलविद्युत् आयोजनाको सुरुङभित्र उद्धार कार्यले गति लिएको छ ।

कुन आयोजनामा कति फसे ?		
जलविद्युत् आयोजना	सुरुङमा फसेकाको अनुमानित संख्या (उद्धार गरिएकाबाहेक)	
माथिल्लो त्रिशुली-१ (रसुवा)	३०० जना	
रसुवागढी (रसुवा)	९३ जना	
लाङटाङ खोला (रसुवा)	२५ जना	
चिलिमे (रसुवा)	८ जना	
मैलुङ खोला (रसुवा)	७ जना	
रसुवा-भोटेकोशी (रसुवा)	४ जना	
माथिल्लो त्रिशुली-३ 'बी' (नुवाकोट)	१११ जना	
माथिल्लो त्रिशुली-३ 'ए' (नुवाकोट)	४२ जना	
मिडल त्रिशुली गंगा (नुवाकोट)	२ जना	
त्रिशुली (नुवाकोट)	१ जना	
देवीघाट (नुवाकोट)	१ जना	

स्रोत: इप्यान

सुरुङभित्र फसेकाहरूलाई जीवितै उद्धार गर्ने आशाविपरीत शव फेला पर्न थालेको छ ।

भीषण बाढी आएको पाँचौँ

दिन आइतवार नेपाली, चिनियाँ र भारतीय उद्धार टोलीले गरेको उद्धारको क्रममा चिलिमे जलविद्युत् आयोजनाको सुरुङबाट

दुईवटा शव फेला परेका हुन् । टोलीले अत्याधुनिक उपकरणको सहायताले सुरुङभित्र लेदो तथा भग्नावशेष पन्छाउँदै गरेको खोजीका क्रममा उक्त मानव अवशेष फेला परेको हो । नेपाली सेनाका प्रवक्ता सहायक रथी राजाराम बस्नेतले २५० मिटर लामो सुरुङमा संयुक्त टोली १०० मिटर भित्रसम्म पुगेको र सोही क्रममा दुईवटा शव निकालिएको पुष्टि गरेका छन् । उनले प्रभावसँग भने, '२५० मिटर लामो सुरुङमा संयुक्त टोली १०० मिटर भित्रसम्म पुग्यो, त्यहाँसम्म जीवित व्यक्तिहरू फेला पार्न सकेनौं । दुईवटा शव फेला पायौं ।' बाढी गएको दुई दिनसम्म पनि स्वदेशी जनशक्ति र सीमित स्रोतसाधनले सुरुङभित्र छिर्न नसकेपछि सरकारले विदेशी सहायताको माग गरेको थियो ।

क्रमशः पृष्ठ २ मा

सन्दर्भ: वैदेशिक रोजगार

मलेसिया रोजगारीमा लागू गरिएको एकाधिकारविरुद्ध संघको खबरदारी निरन्तर

ममता थापा

काठमाडौँ- मलेसियाको श्रमिक भर्ना प्रक्रियामा लागू गरिएको एकाधिकार (सिण्डिकेट)विरुद्ध संघर्षरत नेपाल वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संघले 'फरेन वर्कर सेन्ट्रलाइज्ड म्यानेजमेन्ट सिस्टम' (एफडब्लुसिएमएस)मार्फत एकाधिकार ल्याउने व्यवस्था स्वीकार्य नहुने दोहोर्‍याएको छ । आइतवार पुनः प्रेस विज्ञप्ति जारी गर्दै संघले एफडब्लुसिएमएस नामक निजी संस्थामार्फत अन्य इजाजतपत्र प्राप्त संस्थालाई श्रमबजार प्रवेशमा रोक लगाउने प्रयास स्वीकार्य नभएको जनाएको हो ।

सरकारबाट वैदेशिक रोजगार व्यवसाय सञ्चालन गर्न इजाजतपत्र प्राप्त गरेका सबै व्यवसायी संस्थाले समान अवसर पाउनुपर्ने संघको माग छ । संघका अध्यक्ष डिकबहादुर खत्री र महासचिव हिराबहादुर डाँगीले जारी गरेको संयुक्त विज्ञप्तिमा श्रम गन्तव्य मुलुकले श्रोत मुलुकसँगको सहमति र नीतिगत आधारबिना कुनै पनि व्यवस्था लागू गर्नु नेपालको कानुनविपरीत भएको दावी गरिएको छ । नेपालको संविधानको धारा ५१ (घ) (४) ले आर्थिक क्षेत्रमा निष्पक्षता, जवाफदेहिता र प्रतिस्पर्धा कायम गर्ने नीति अवलम्बन...

क्रमशः पृष्ठ २ मा

समूह बनाउने कसरतमा २५ व्यवसायी

मलेसियाको एफडब्लुसिएमएसमा सूचीकृत भएका नेपालका २५ व्यवसायीहरू अन्य व्यवसायीलाई प्रलोभनमा पार्ने चलखेलमा लागेको आरोप लगाइएको छ । नेपाल वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संघका तृतीय उपाध्यक्ष तथा सिण्डिकेटविरुद्ध संघर्ष समितिका संयोजक लक्ष्मण पौडेलले हरेक व्यवसायीले १०-१० जनाको समूह बनाएर व्यवसायीमा विभाजन ल्याउने खेल खेलिरहेको दावी गरे । '२५ व्यवसायीले फोन गर्दै १०-१० जनाको समूह बनाउने र कुन

समूहमा बस्ने भन्दै व्यवसायीलाई प्रलोभन देखाइरहेका छन्' उनले भने, '२५० व्यवसायीलाई आफ्नो गुपमा राखेर हाप्पो आन्दोलनलाई तुहाउने काम गर्दै छन् । तर नेपालमा एक त सरकारले लागू हुन दिन्न, अर्को सबै व्यवसायी सबै मुलुकमा काम गर्छन् ।' नेपालमा एकाधिकार आए रोजगारीमा जाने श्रमिकले सातदेखि आठ लाख तिरेर मलेसिया जानपर्ने अवस्था आउने भएकाले कुनै पनि हालतमा लागू हुन नदिने उनले बताए ।

क्रमशः पृष्ठ २ मा

बाढीले बगर बन्यो रसुवा र नुवाकोटका बस्ती

करिब १५०० घर बगाए, पुनर्स्थापनाका लागि सरकारसँग छैन योजना

पुरानै ठाउँमा राख्नु भनेको 'सुसाइड एरियामा राख्नु हो । दीर्घकालीन कहौं कसरी राख्ने यहाँ छलफल गर्नुपर्छ । यसका लागि संघीय सरकारदेखि सबैसँग छलफल गरेर निर्णय लिन्छौ ।

कैसाङनुर्पू तामाङ

अध्यक्ष, गोसाइँकुण्ड गाउँपालिका

अहिले हामी रेस्कुयुमै लागिरहेका छौ । क्षतिको विवरण पूर्ण आएपछि बल्ल पुनर्वासको लागि तयारी गर्छौ । यो भयानक बाढीले धेरै ठाउँमा क्षति पुर्‍याएको छ । हामीले आकलन नै गर्न नसक्ने भएको छ ।

डा. प्रकाश पोखरेल बृगार्गविद

पूर्वदेखि पश्चिमसम्मै हिमाली क्षेत्रमा मानव बस्ती नभएकोले यी क्षेत्रमा झोनबाट नियमित मनिटरिङ गर्नुपर्छ । यसका लागि छिमेकी शक्तिहरूसँग मिलेर ग्लोसियरको डेटा पनि लिनुपर्छ । क्रस बोर्डर नलेज पनि सेयर गर्नुपर्छ । पुरानै क्षेत्रमा बसोबास गर्न दिनुहुन्न ।

युगिन मानन्धर इजिजिनियर

तस्विर: रासस

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौँ- गत बुधवार चीन-नेपाल सीमाबाट सुरु भएको बाढीले रसुवा भन्सार कार्यालय हुँदै नुवाकोट, धादिङका व्यापारिक बस्तीलाई बगर बनाइदिएको छ । बाढीले चीन-नेपालको प्रमुख व्यापारिक नाकामात्र हैन, मनसरोवरदेखि लाङटाङ जाने धार्मिक र पर्यटकीय रुटसँगै पाँच जिल्लाको हाइवे लाइफलाइनलाई पनि ठप्प पारेको छ ।

रसुवा बाढीले भोटेकोशी नदी क्षेत्रमा रहेका सातवटा जलविद्युत् आयोजनामा ठूलो क्षति पुगेको छ भने ठूलो संख्यामा निजी घरहरू पनि ठूलो संख्यामा बगाएको छ । यो बाढीबाट कति अहिलेसम्म भएको मानवीय क्षति र

भौतिक क्षतिको पूर्णविवरण आइसकेको छैन । तर प्रारम्भिक आकलनमा रसुवा र नुवाकोटमा धेरै क्षति पुगेको छ ।

रसुवाको गोसाइँकुण्ड गाउँपालिका, उत्तरगया गाउँपालिका, नुवाकोटको विदुर नगरपालिका र बेलकोटगढी गाउँपालिकाका धेरैजसो भूभागका करिब एक हजार ५०० घर बाढीले बगाएको प्रारम्भिक अनुमान छ । यी स्थानमा छ हजारभन्दा बढी जनसंख्या रहेको स्थानीय तहको तथ्यांकमा उल्लेख छ ।

सरकारसँग छैन तथ्यांक

बाढी गएको पाँच दिन नाघ्दा पनि सरकार भने उद्धारमै सीमित छ ।

क्रमशः पृष्ठ २ मा

प्रेस विज्ञप्ति

मलेसियाको श्रमिक भर्ना प्रक्रियामा FWCMS मार्फत प्रस्तावित एकाधिकार र असमान व्यवस्था स्वीकार्य छैन । मलेसिया नेपाली श्रमिकका लागि लामो समयदेखि प्रमुख तथा आकर्षक वैदेशिक रोजगार गन्तव्य मुलुकका रूपमा रहँदै आएको छ । नेपाल र मलेसियाबीच स्थापित कूटनीतिक सम्बन्ध, श्रम सम्बन्ध तथा दुई देशबीच भएका श्रमसम्बन्धी सम्मरदारी र सम्झौताहरूको मूल भावना पारदर्शिता, समानता, निष्पक्षता र पारस्परिक सहकार्यमा आधारित हुनुपर्ने नेपाल वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संघको स्पष्ट धारणा रहेको छ । तर, मलेसियामा नेपाली श्रमिकको भर्ना प्रक्रियामा FWCMS नामक निजी संस्थामार्फत सीमित संख्याका वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संस्थालाई मात्र सूचीकृत गरी अन्य इजाजतपत्र प्राप्त संस्थाहरूलाई प्रक्रियाबाट बाहिर राख्ने वा बजारमा प्रवेशमा प्रतिबन्ध लगाउने प्रयास भइरहेको विषयप्रति संघको गम्भीर ध्यानाकर्षण भएको छ ।

नेपाल सरकारबाट समान प्रकृतिको वैदेशिक रोजगार व्यवसाय सञ्चालन गर्न कानुनी रूपमा इजाजतपत्र प्राप्त गरेका सबै व्यवसायी संस्थाको समान अधिकार र समान अवसरको सम्मान हुनुपर्ने संघको स्पष्ट मान्यता छ । कुनै निजी संस्था वा श्रम गन्तव्य मुलुकको कुनै प्रणाली वा संयन्त्रले नेपाल सरकार, सम्बन्धित सरकारी निकाय तथा वैदेशिक रोजगार व्यवसायीहरूको सहमति र स्पष्ट नीतिगत आधारबिना सीमित संस्थालाई मात्र अवसर प्रदान गर्ने व्यवस्था लागू गर्नु निष्पक्ष प्रतिस्पर्धा, समान अवसर र नेपालको कानुनी व्यवस्थाको मर्मविपरीत हुने संघको ठहर छ । नेपालको संविधानको धारा ५१ (घ) (४) ले आर्थिक क्षेत्रमा निष्पक्षता, जवाफदेहिता र प्रतिस्पर्धा कायम गर्ने नीति अवलम्बन गर्न तथा धारा ५१ (घ) (७) ले कालोबजारी, एकाधिकार, कृत्रिम अभाव तथा प्रतिस्पर्धा सीमित गर्ने गतिविधिको अन्त्य गर्दै राष्ट्रिय अर्थतन्त्रलाई प्रतिस्पर्धी बनाउने राज्यको नीति स्पष्ट गरेको छ । त्यसैगरी, प्रतिस्पर्धा प्रवर्धन तथा बजार संरक्षण ऐन, २०६३ को दफा ३ ले प्रतिस्पर्धा सीमित वा नियन्त्रण गर्ने सम्झौता तथा बजार प्रवेश रोक्ने अभ्यासलाई निषेध गरेको छ । दफा ४ ले प्रभुत्वशाली हैसियतको दुरुस्योग गर्न नहुने व्यवस्था गरेको छ भने दफा ७ ले एकलौटी कारोबार र दफा ८ ले बजार सीमित गर्ने कार्यलाई निषेध गरेको छ । यस कानुनी तथा नीतिगत व्यवस्थाको भावना विपरीत FWCMS मा हाल सूचीकृत २५ वटा संस्था मात्रलाई प्राथमिकता दिने होस् वा भविष्यमा २५० वटा संस्था सूचीकृत गर्ने प्रपञ्च रचिएको विषय होस्, यदि त्यसले नेपाल सरकारबाट समान प्रकृतिको इजाजतपत्र प्राप्त अन्य वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संस्थालाई प्रतिस्पर्धाबाट बाहिर राख्ने, बजारमा प्रवेश रोक्ने वा कुनै निश्चित निजी संयन्त्रमा निर्भर हुन बाध्य बनाउने अवस्था सिर्जना गर्छ भने त्यस्तो व्यवस्था संख्या परिवर्तन हुँदैमा न्यायोचित वा स्वीकार्य हुन नसक्ने संघको धारणा रहेको छ । नेपाल एक सार्वभौम राष्ट्र हो । नेपालको वैदेशिक रोजगार क्षेत्रसँग सम्बन्धित कुनै पनि प्रणाली, प्रक्रिया वा सेवा व्यवस्था नेपालको प्रचलित कानुन, दुई देशबीचको श्रम सम्झौता तथा सरकारी तहमा भएको सहमतिको अधीनमा रही मात्र कार्यान्वयन हुनुपर्ने संघको स्पष्ट मान्यता छ । साथै, श्रमिकलाई अनावश्यक आर्थिक भार पर्ने, भर्ना प्रक्रियालाई जटिल बनाउने वा कुनै निजी संस्था वा सीमित समूहको आर्थिक हितलाई प्राथमिकता दिने प्रणाली स्वीकार गर्न नेपाल बाध्य हुनुपर्ने अवस्था नरहेको संघ स्पष्ट गर्दछ ।

नेपाल वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संघ कुनै पनि प्रविधि वा डिजिटल प्रणालीको विरोधमा छैन । संघको आपति प्रविधिको प्रयोगमा नभई त्यसको नाममा एकाधिकार, असमान पहुँच, सीमित संस्थाको पक्षपोषण, बजार नियन्त्रण तथा श्रमिक र व्यवसायीमाथि अनावश्यक आर्थिक भार सिर्जना गर्ने सम्भावित व्यवस्थाप्रति हो । प्रविधि पारदर्शी, सबैका लागि समान पहुँचयोग्य, प्रतिस्पर्धात्मक र दुई देशका सरकारको सहमतिमा आधारित हुनुपर्छ । तसर्थ: नेपाल सरकार, विशेषगरी युवा, श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय, परराष्ट्र मन्त्रालय तथा सम्बन्धित सरकारी निकायहरूलाई यस विषयमा गम्भीर कूटनीतिक पहल गरी मलेसिया सरकारसँग आवश्यक संवाद तथा वार्ता अगाडि बढाउन संघ हार्दिक आग्रह गर्दछ । साथै, दुई देशका सरकार तथा सम्बन्धित सरोकारवालाबीच पारदर्शी, समान, प्रतिस्पर्धात्मक र पारस्परिक सहमतिमा आधारित श्रमिक भर्ना प्रणाली विकास गरी कुनै पनि प्रकारको एकाधिकार वा असमान व्यवस्था अन्त्य गर्न नेपाल सरकारले प्रभावकारी कूटनीतिक पहल गर्नुपर्ने संघको माग रहेको छ । नेपाल वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संघ स्पष्ट रूपमा दोहोर्‍याउन चाहन्छ- समान प्रकृतिको इजाजतपत्र प्राप्त सबै व्यवसायीका लागि समान अवसर, श्रमिकका लागि सुरक्षित र न्यून लागतको भर्ना प्रक्रिया तथा दुई देशबीचको सहमतिमा आधारित पारदर्शी प्रणाली नै नेपालको वैदेशिक रोजगार क्षेत्रको मूल आधार हुनुपर्छ । संघ यस विषयमा नेपाल सरकार, मलेसिया सरकार, सम्बन्धित रोजगारदाता तथा व्यवसायी संघसंस्थासँग रचनात्मक संवाद र सहकार्यका लागि सदैव तयार रहेको जानकारी गराउँदछ ।

हिरा बहादुर डाँगी (हरि)

महासचिव

डिक बहादुर खत्री (कुमार)

अध्यक्ष

नेपाल वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संघ

सिफल - ७, काठमाडौं. फोन नं. ०१-४५२०२६८/४५२४४१८

भोटेकोशी बाढीको कहर

१

२

३

४

५

६

- १) भोटेकोशी नदीमा आएको विनाशकारी बाढीपछि बेपत्ता भएका आफन्तजनको खोजीमा काठमाडौँस्थित ट्रमा सेन्टरको भित्तामा आफ्ना आफन्तको तस्बिर टाँस्दै युवतीहरु ।
- २) रसुवाको भोटेकोशी नदी हुँदै त्रिशूली नदीमा आइतबार बिहान पुनः आएको बाढीका क्रममा सुरक्षित स्थानतर्फ भाग्ने क्रममा घाइते भएकी नुवाकोटको बेलकोटगढीको एक वृद्ध महिलालाई उद्धार गरी उपचारका लागि काठमाडौँस्थित ट्रमा सेन्टरमा ल्याइँदै ।
- ३) रसुवाको गोसाँईकुण्डबाट फर्किँएर अलपत्र अवस्थामा परेका यात्रीहरु छुज्जेस्थित नेपाली सेनाको ब्यारेकअधि उद्धार उडानमार्फत आफ्नो गन्तव्यतर्फ जान पाए कुद्दै ।

- ४) आइतबार नुवाकोटको विदुर नगरपालिका-१ स्थित ढुंगेबजारमा बाढीले क्षतिग्रस्त संरचना र सडकको लेदो जोड्नको सहयोगमा पन्छाईँदै ।
- ५) भोटेकोशी बाढीपहिरोबाट प्रभावित नागरिकका लागि आइतबार हेटौँडामा संकलन गरिएको खाद्यान्नलगायत राहत सामग्री व्यवस्थापन गर्दै स्वयंसेवक ।
- ६) रसुवाको छुज्जेबाट जिल्लास्थित विभिन्न स्थानमा बाढी प्रभावितहरूलाई वितरण गर्न हेलिकप्टरबाट राहत सामग्री लर्गिँदै ।

तरिबरहरु: रासस

उद्धार तथा राहतमा अन्तर्राष्ट्रिय समुदायको सहयोग

काठमाडौँ- भोटेकोशी बाढीप्रभावित क्षेत्रमा जारी उद्धार तथा राहत कार्यमा नेपाललाई छिमेकी भारत र चीनसहित अन्तर्राष्ट्रिय समुदायले सहयोग गरिरहेका छन् ।

बाढीबाट जनघनको ठूलो क्षति भएपछि प्रभावित क्षेत्रमा उद्धार, राहत तथा पुनर्स्थापनाका लागि भारत र चीनले सुरुआती दिनदेखि नै राहत सामग्री, सुरुङ उद्धार टोली तथा प्राविधिक जनशक्ति उपलब्ध गराएका छन् भने विभिन्न अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाले आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोगको प्रतिबद्धता जनाएका छन् ।

बाढीबाट तल्लो तटीय क्षेत्रमा रहेका आवासीय क्षेत्र, सडक, पुल तथा अन्य पूर्वाधारमा व्यापक क्षति पुगेको छ । प्रभावित क्षेत्रमा नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी र सशस्त्र प्रहरी बल नेपालसहित राज्यका विभिन्न निकाय उद्धार तथा राहत कार्यमा परिचालित छन् ।

भारतबाट ११ टन राहत सामग्री बोकेको चौथो चरणको उडान आइतबार बिहान काठमाडौँमा

अवतरण गरेको छ । राहत सामग्रीमा खोज तथा उद्धारका लागि आवश्यक उपकरणसहितको सुरुङ उद्धार प्राविधिक टोली, डिपिएन विश्लेषणका लागि फरेन्सिक विज्ञहरूको टोली तथा कम्बल, स्लीपिङ ब्याग, त्रिपाल, प्लास्टिक सिट र सरसफाइ किटलगायत सामग्री समावेश रहेको यहाँस्थित भारतीय दूतावासले जनाएको छ ।

स्थलगत निरीक्षण टोलीको मूल्यांकनका आधारमा विशेष उपकरणसहित १३ सदस्यीय भारतीय सेनाको सुरुङ उद्धार टोली नेपाल आएको हो । उक्त टोलीले नेपाली विपद् प्रतिकार्य टोलीले सञ्चालन गरिरहेको खोज तथा उद्धार कार्यमा सहयोग गर्ने छ । मृतकका अवशेषको पहिचानका लागि डिपिएन नमूना विश्लेषणमा सहयोग गर्ने छ, वटा फरेन्सिक टोलीका १९ सदस्यीय समूह पनि नेपाल आएको दूतावासले जनाएको छ ।

यसअघि भारतले शनिबारसम्म भारतीय वायुसेनाका विमानमार्फत नेपालमा करिब ५७.५ टन राहत सामग्री ढुवानी गरिसकेको छ । बाढी

आएको वृधवार नै भारतीय वायुसेनाको विमानले अस्थायी आश्रयस्थल, कम्बल, सरसफाइ किट, सौर्य बत्ती तथा औषधिलगायत १० टन आकस्मिक राहत सामग्री नेपाल ल्याएको थियो । त्यसको भोलिपल्ट बिहीबार भारत सरकारले पाल, कम्बल, सरसफाइ किट, सौर्य बत्ती, पानी निकाल्ने पम्प, भान्साका सामग्री, जेनेरेटर सेट, औषधि तथा खाद्य सामग्रीसहित ३७.५ टन राहत सामग्री पठाएको थियो ।

त्यसपछि, भारतले शुक्रबार पाँच सदस्यीय भारतीय सेनाको सुरुङ उद्धार प्रारम्भिक निरीक्षण टोली र छ सदस्यीय चिकित्सा टोली पठाउनुका साथै पोर्टेबल जेनेरेटर सेट, डिजिटल किट, खाद्यसामग्री, पानी शुद्धीकरणका ट्याब्लेट तथा औषधिसहित थप १० टन सामग्री पठाएको थियो ।

आइतबार बिहान चीनको जनमुक्ति सेना वायुसेनाका दुईवटा ढुवानी विमान चीनद्वारा प्रदान गरिएको आपत्कालीन राहत सामग्री लिएर त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलमा आइपुगेका

छन् । चार जना चिनियाँ सुरुङ उद्धार विशेषज्ञ उद्धार उपकरणसहित विमानमा आएका छन् ।

दुवै ढुवानी विमानले चीनको छेदु शुआङलुङ अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलबाट उडान भरेका थिए । करिब तीन घण्टाको उडानपछि काठमाडौँ आइपुगेका ती विमानले पाल, कम्बल, स्लीपिङ ब्याग, हार्डट्याक तथा प्राथमिक उपचार किटलगायत १३ हजार २०० थान आपत्कालीन राहत सामग्रीसहित ५० टन सामग्री ल्याएका छन् । भारत र चीनका सुरुङ उद्धार टोली भोटेकोशी बाढीप्रभावित क्षेत्रमा सुरुङमा फसेका व्यक्तिको उद्धारमा खटिएका छन् । प्रभावित क्षेत्रका कतिपय जलविद्युत् आयोजनाका सुरुङमा अझै कयौँ व्यक्ति फसेका र नेपाली सुरक्षाकर्मीले उद्धार जारी राखेका बेला दुवै छिमेकी मुलुकका सुरुङ उद्धार टोली शनिबार नेपाल आइपुगेका थिए ।

पछिल्लो जानकारीअनुसार प्रभावित क्षेत्रबाट शनिबार साँझसम्म सात हजार ५१४ जनालाई हवाई तथा स्थलमार्गबाट

उद्धार गरी सुरक्षित स्थानमा पुऱ्याइएको छ । जसमध्ये विभिन्न जलविद्युत् आयोजना क्षेत्रमा फसेका २७९ जनाको उद्धार भइसकेको छ भने बाँकी क्षेत्रमा नेपाली सेनाले उद्धार प्रयास जारी राखेको जनाएको छ । उद्धार कार्यमा भारतीय तथा चिनियाँविज्ञ नेपाली सेनासँगको समन्वयमा खटिएका छन् । प्रभावित क्षेत्रमा नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी र सशस्त्र प्रहरी बल नेपालका गरी १८ हजार ७०८ सुरक्षाकर्मी परिचालित छन् ।

यसैगरी, प्रभावितको व्यवस्थापन तथा पुनर्स्थापनाका लागि अन्तर्राष्ट्रिय समुदायबाट पनि आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोगको प्रतिबद्धता आएको छ । एसियाली विकास बैंक (एडिबी)बाट बजेटरी सहयोग (अनुदान) स्वरूप १६७ मिलियन अमेरिकी डलरको सहूलियतपूर्ण कर्जा, अमेरिकी सरकारबाट पाँच लाख अमेरिकी डलर र अस्ट्रेलिया सरकारबाट एक मिलियन

अमेरिकी डलर नगद सहयोग उपलब्ध गराउने प्रतिबद्धता आएको छ । एडिबीले प्राविधिक सहायताका लागि एक लाख ५० हजार अमेरिकी डलर उपलब्ध गराउने प्रतिबद्धता जनाएको छ । हालसम्म रसुवा, धादिङ, नुवाकोट, चितवन, तनहुँ, गोरखा, नवलपरासी पूर्व र नवलपरासी पश्चिमका विभिन्न स्थानमा ६७५ वटा शव फेला परेका छन् । फेला परेका शवलाई 'एयरटाइट ब्याग'मा राखेर व्यवस्थापन गर्ने भइरहेको छ ।

'पहिचान नभएका तथा शव व्यवस्थापन (पहिलो संशोधन) निर्देशिका, २०८३' बमोजिम शव व्यवस्थापन गरिँदैछ । पहिचान गर्न नसकिने अवस्थामा भेटिएका शवको डिपिएनलगायत पहिचानमा सहयोग गर्ने आधार सुरक्षित राखी सरकारले व्यवस्थापन गर्न लागेको हो । परिवारले पहिचान गरेका शव भने सम्बन्धित परिवारलाई जिम्मा लगाउने काम भइरहेको छ । रासस

प्रभाव दैनिक

National Daily

सम्पादकीय

बाढीप्रभावित क्षेत्रमा राहत र स्वास्थ्य सामग्री छिटो पुऱ्याऊ

रसुवाको भोटेकोशीमा आएको भीषण बाढीका कारण बेपत्ता मानिसको संख्या दिनानुदिन बढ्दो छ । सडकमार्ग सहज बनाउन नसक्दा उद्धारमा अझै कठिनाइ आइरहेको छ । भण्डै एक हप्ता बित्न लाग्दा पनि सरकार उद्धारमै अलमलिएको छ । नदी किनारमा शवको दुर्गन्ध फैलिन थालेको छ । खोला पारि गएकाहरू पारि नै फसेका छन् भने वारीका वारी नै फसेका छन् । सरकारले एकट्ठार नीति अपनाउँदा बाढीका कारण विभिन्न स्थानमा फसेकाहरू भोकभोकै बस्न बाध्य छन् ।

रसुवाको टिमुरे, स्यापुबेसी, मैलुङ, बेत्रावती क्षेत्रमा पानीको हाहाकार सुरु भएको छ । रसुवाका अरु गाउँहरू नाकाबन्दीमा पर्दा खानेकुरादेखि स्वास्थ्य सामग्रीका अभाव चुलिन थालिसकेको छ । यस्तो अवस्थामा पनि सरकारले खासै तदारुकता देखाउन सकेको छैन । सामाजिक सञ्जाल र आकाशमा सरकार देखिए पनि जनताले सरकार भएको आभाष नपाएको प्रभावित क्षेत्रका स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिहरूले गुनासो गरिरहेका छन् । उद्धारपछि सरकारले राहत वितरण र स्वास्थ्य परीक्षणमा विशेष ध्यान दिनुपर्ने हो । तर स्थानीय तहसँग समन्वयसमेत नगरी सरकार एकपक्षीय भएर बसेको छ ।

अहिलेको अवस्थामा सरकारले अस्थायी बसोबासको तयारी, खाना तथा पिउने पानीको व्यवस्थापन तुरुन्तै गर्नुपर्छ । बाढीपछिको स्थिति भन्नु भयावह हुने संकेत देखिँदै छ । बाढीले खानेपानीका मुहानहरू बगाइदिएको छ, सरसफाइको अभाव छ र मृत जीवजन्तु तथा फोहोरको उच्चि व्यवस्थापन हुन सकेको छैन । यस्तो अवस्थामा हैजा, फाडापखाला, डेंगुजस्ता महामारी फैलिन सक्छ । यदि समयमै स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गर्ने, शुद्ध पिउने पानीको व्यवस्था गर्ने र औषधिको आपूर्ति सुनिश्चित नगर्ने हो भने बाढीबाट जोगिएका नागरिकको ज्यान रोग र भोकले जाने जोखिम छ । सरकारले महामारी फैलिसकेपछि मात्रै कदम चाल्ने परम्परागत शैली त्यागी पूर्वतयारीमा जोड दिनुपर्छ ।

प्रकोप आउनुअघि रोकथाम गर्न नसकिए पनि प्रकोपपछिको उद्धार, राहत र पुनर्स्थापनामा राज्यको कार्यकुशलता देखिनुपर्छ । रसुवाका बाढीपीडितहरूलाई दया होइन, उनीहरूको अधिकारको रूपमा राज्यको संरक्षण चाहिएको हो । सरकारले भाषण र आश्वासनमात्र बाँड्ने प्रवृत्ति बन्द गरी तत्काल ठोस कदम चाल्नुपर्छ । सडक तथा सञ्चार सम्बन्ध विच्छेद भएका विकट क्षेत्रमा सहायता सामग्री पुऱ्याउन हेलिकप्टर नै अहिलेको वैकल्पिक साधन बनेको । सरकारले ती क्षेत्रमा तत्काल हेलिकप्टरमार्फत राहत तथा स्वास्थ्य सामग्री पुऱ्याउन जरुरी छ ।

यो महाविपत्तिमा सरकार एकैलैको प्रयासले राहत, उद्धार र पुनर्स्थापनाको काम सम्भव हुँदैन । त्यसैले सरकारसँगै निजी क्षेत्रले पनि यस अभियानमा सक्रिय सहभागिता जनाउनुपर्छ । तर, सरकारले समन्वयको वातावरण तयार गरिदिनुपर्छ । अहिले संघीय सरकारको प्रदेश र स्थानीय सरकारसँग समन्वय नै नभएको स्थिति देखिन्छ । यो स्थितिलाई तोडेर सरकारले तत्काल स्थानीय तहलाई सक्रिय बनाउन आवश्यक स्रोत साधन उपलब्ध गराउनुपर्छ । प्रदेश सरकारलाई पनि यस कार्यमा संलग्न गराई राहत, उद्धार र पुनर्स्थापना कार्य द्रुत एवं प्रभावकारी बनाउनुको विकल्प छैन ।

अम सरोकार

नेपालमा पैसा पठाउँदा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

विदेशमा कमाएको पैसा सुरक्षितसँग घरमा पठाउनु उत्तिकै आवश्यक छ । अवैधानिक माध्यमबाट पठाउँदा ठगीमा परिने सम्भावना हुन्छ । विदेशबाट नेपालमा आफ्ना आफन्तलाई पैसा पठाउन बैंक खाता वा रेमिटचान्स कम्पनीहरूको प्रयोग गर्न सकिन्छ । अफ्न रेमिटचान्सबाट पठाउन तुलनात्मकरूपमा सस्तो, सहज र भरपर्दो हुन्छ । वैधानिक माध्यमबाट रेमिटचान्स पठाउनेलाई सरकारले विभिन्न सुविधासमेत दिएको छ ।

नेपालमा पैसा पठाउन विभिन्न रेमिटचान्स कम्पनीहरूले सेवा दिँदै आइरहेका छन् । आफू कार्यरत देशबाट कुन-कुन रेमिटचान्स कम्पनीले नेपालमा पैसा पठाउन काम गरिरहेका छन् भन्ने बुझ्नुपर्छ । अफ्न यसमा बुझ्न के जरुरी छ भने ती रेमिटचान्स कम्पनी नेपालमा रेमिटचान्स कारोबार गर्न अनुमति प्राप्त कम्पनी हो कि होइन । कतिपय अनुमति नलिई सञ्चालन गरिएको कम्पनीले कम सेवा शुल्क र बढी विनिमय दरमा पठाइदिने प्रलोभनमा पारेर ठगी गर्न सक्छन् । यसमा सचेतता अपनाउन जरुरी छ ।

रेमिटचान्स पठाउँदा पूर्ण विवरणसहित रकम पठाएको भौचर लिन अनिवार्य हुन्छ । त्यस्तो भौचर सुरक्षित राख्नुपर्छ । केही कारण नेपालमा पाउनुपर्ने व्यक्तिले नपाएको खण्डमा उक्त भौचरमार्फत दाबी गर्न सकिन्छ । यसका अलावा नेपालमा आउँदा सरकारले दिएका विभिन्न सेवा लिनका लागि पनि यस्तो भौचर आवश्यक पर्दछ ।

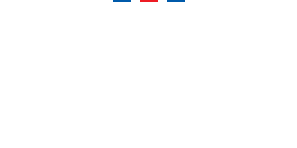
विदेशमा रहेका बैंक खातामार्फत पनि पैसा पठाउन सकिन्छ । यसका लागि पैसा पठाउने र प्राप्त गर्ने दुवै व्यक्तिको बैंक खाता हुनुपर्छ र बैंकको अन्तर्राष्ट्रिय सञ्जाल हुन पर्न जरुरी हुन्छ । पैसा पठाउनेने व्यक्तिले पैसा प्राप्त गर्ने व्यक्तिको बैंकको नाम, खाता नम्बर र बैंकको एक अन्तर्राष्ट्रिय कोड जसलाई 'स्विफ्ट कोड' भनिन्छ, यी जानकारीहरू बैंकमा उपलब्ध गराएपछि इच्छाइएको व्यक्तिको खातामा रकम पुग्ने छ । यो माध्यमबाट पैसा पठाउन साधारणतया रेमिटचान्सभन्दा महँगो पर्छ ।

पैसा पठाउने क्रममा अनौपचारिक र गैरकानुनी माध्यमहरू पनि भेटिन्छन् । यस्ता संयन्त्रमा आफूले पठाएको पैसाको कुनै ग्यारेन्टी नहुने हुनाले पैसा डुल्ने जोखिम धेरै हुन्छ । त्यसैले हुण्डीलगायत अवैधानिक ख्याल र व्यक्तिगत माध्यमबाट कहिल्यै पनि पैसा पठाउनु हुँदैन । यसरी अवैधानिक च्यानलबाट पैसा पठाउँदा भोलि नेपालमा आएपछि पनि समस्या हुनसक्छ । त्यसैले साथै नेपाल राष्ट्र बैंकबाट अनुमतिप्राप्त रेमिटचान्स कम्पनी र तिनका अधिकारिक एजेन्टमार्फत वा बैंकिङ च्यानलमार्फत मात्रै पैसा पठाउने गर्नुपर्छ ।

□ गम्भीरबहादुर हाडा

“नेपालमा ऐतिहासिककालदेखि नै नागरिक समाजले राज्यशक्तिसँग मिलेर काम गर्दै आएको छ । लिच्छवी र मल्लकालीन नेपालमा नागरिक समाजको भूमिका महत्त्वपूर्ण थियो । नेपालको एकीकरणमा पनि नागरिक समाजका संगठनहरूले महत्त्वपूर्ण योगदान पुऱ्याएका थिए । राणाकालीन राजनीतिमा भने यिनीहरू फस्टाउन सकेनन् । अधिनायकवादी राज्य परम्परामा नागरिक समाजलाई पूरै दबाइएको हुन्छ । यति हुँदाहुँदै पनि प्रजातन्त्रको स्थापनामा नागरिक समाजले महत्त्वपूर्ण भूमिका खेलेको हामी पाउँछौं ।

नागरिक समाजको बारेमा कुनै ठोस परिभाषा भएको पाइँदैन । यसका उद्देश्य र कार्यक्षेत्रका आधारमा यसको चिनारी गराइएको पाइन्छ । यसको कार्यक्षेत्र विविध किसिमको हुन्छ । साना-साना संघ वा समूहदेखि लिएर अन्तरािष्ट्रियस्तरसम्म यसको विस्तार भएको छ । एउटा गाउँको महिला जागरण समूह र ट्रान्सपरेन्सी इन्टरनेसनल दुवैलाई नागरिक समाजको दायराभित्र राख्नुपर्ने भएकाले पनि यसको उपयुक्त परिभाषा हुन नसकेको हो ।

कार्यक्षेत्र र उद्देश्यको आधारलाई ध्यानमा राखेर 'समाजको मानवीय संवेदनासँग आवद्ध रहेर सामाजिक परिचालनमा रहने सरकार र बजार संयन्त्रभन्दा बाहिर रहेको समूह वा आन्दोलन'लाई नागरिक समाजको संज्ञा दिइएको पाइन्छ । नागरिक समाजभित्र पेसागत संघ संस्थाहरू, विभिन्न जातिगत संस्थाहरू, शिक्षक/प्राध्यापक संघहरू, श्रमिक संघ संस्थाहरू, मानवअधिकारवादी संस्थाहरू पर्दछन् । नागरिक समाज समकालीन विश्वको चर्चित विषयहरूमध्येको एक हो ।

यस शब्दावलीको प्रयोग रोमन दार्शनिक सिसेरोदेखि लिएर प्राचीन ग्रीकहरूलेसमेत गरेका थिए । तर उनीहरूले नागरिक समाजलाई राज्यभन्दा फरक अर्थमा लिएका थिएनन् । पछि आएर प्रसिद्ध दार्शनिक फ्रेडरिक हेगेलले नागरिक समाज भनेको परिवारभन्दा व्यापक र राज्यभन्दा अलग अस्तित्वमा भएको समूह हो भन्ने अर्थमा परिभाषित गरे जुन आजको नागरिक समाजको अवधारणासँग मिल्दोजुल्दो भएको मानिन्छ । यसरी नागरिक समाजको अवधारणा धेरै पुरानो भएता पनि विगत दुई दशकदेखि यसको व्याख्या, प्रयोग र भूमिकाकोबारेमा धेरै बहसहरू हुँदै आएका छन् ।

नागरिक समाज भनेको गैरराज्य तथा गैरसरकारीरूपमा तल्लो तहबाट संगठित स्वयंसेवी मानिसहरूको समूह, संगठन वा गतिविधि हो । नागरिक समाजको विकासलाई २०औं शताब्दीको महत्त्वपूर्ण उपलब्धिहरूमध्ये एक मानिएको छ । व्यापक दृष्टिकोण, बहुमुखी उद्देश्य नीति तथा कार्यक्रमका साथै बृहतर सम्बन्ध भएका नागरिकहरू नै यसका संगठनकर्ताका रूपमा रहेका हुन्छन् । नागरिक समाजलाई जनशक्तिको स्रोत र बहुसंख्यक जनताहरूको जमघटको थलो मानिन्छ । यो बहुसंख्यक मानिसहरूको जीवनस्तरलाई उकास्नका लागि आवश्यक पर्ने दक्षता र क्षमताको संयोजन गर्ने ठाउँ पनि हो ।

यसैगरी, नागरिक समाजको विभिन्न सामाजिक समुदायहरूकाबीच विचार विमर्श गर्ने, संगठित हुने र आ-आफ्नो विकास गर्ने सभा मञ्चसमेत प्रदान गर्दछ । नागरिकहरूका समान चाहना, मूल्य र प्रतिबद्धतालाई अभिव्यक्त गर्ने संगठित समूहको काम पनि नागरिक समाजले गर्दछ । नागरिक समाज विकासको वैकल्पिक मार्ग पनि हो । यसले जनमुखी विकासको माग राख्दछ । नागरिक समाज राज्यको विरुद्धमा होइन, यससँग मिलेर नीतिगत विषयमा ठोस निर्णय लिन सक्रिय रहन्छ । वस्तुतः नागरिक समाज आजको उपज होइन । प्राचीनकालदेखि नै यसका बारेमा चिन्तन गर्न थालिएको पाइन्छ ।

सबै राजनीतिक विचारधारा भएका दार्शनिकहरूले यसको वकालत गरेका छन् । कार्लमार्क्स, इमानुएल कान्ट र अगस्ताइनलाई उदाहरणको रूपमा लिन सकिन्छ । आधुनिक समयमा अभिताह एञ्जिओनी ल्यारी डायमण्ड र माइकल बल्जरजस्ता विद्वान्हरूले यसको वकालत गरिरहेका छन् । एञ्जिओनीले त नागरिक समाजलाई 'समुदायको आत्मा' सम्म मानेका छन् । साधारण अर्थमा नागरिक समाज भनेको सभ्य समाज हो । अर्थात् नागरिक समाज भनेको राज्यको चेतनशील मानव समुदाय हो, जसले आफ्नो समुदाय र देश विकासमा सहयोगीको भूमिका खेल्दछ ।

प्राचीन ग्रीस राज्यमा नगरमा बस्ने मानिसलाई नागरिक भनिन्थ्यो, जसको अर्थ चेतनशील र सभ्य भनेर लगाइन्थ्यो । वास्तवमा समाजमा बस्ने चेतनशील, सभ्य, लगनशील र उन्नतिकामी जनताको समूह नै नागरिक समाज हो, जसले आफ्नो समाज र समग्र देशकै समृद्धिका लागि निरन्तर प्रयत्न गरिरहन्छ । समाजमा रहेका विकृति विसंगति, लोकाचार, भ्रष्टाचार, सामाजिक भेदभाव, अन्याय र अत्याचारजस्ता सामाजिक रोगहरूको जुरैदेखि निर्मूल पार्ने दायित्व काँधमा बोकेर संघर्षशील रहनु नागरिक समाजको विशेष ठहर्छ । तर यसका लागि नागरिक समाज सबल र सक्षमचाहिँ हुनैपर्छ नत्र वाञ्छित लक्ष्य पूरा हुन सक्दैन ।

नागरिक समाज गैरराज्य तथा गैरसरकारी तथा तल्लो तहबाट संगठित स्वयंसेवी मानिसहरूको समूह संगठन वा गतिविधि हो । फराकिलो दृष्टिकोण, उद्देश्य, नीति र कार्यक्रम तथा व्यापक सम्बन्ध भएका नागरिकहरू नै यसका संगठक हुन् । नागरिक समाज जनशक्तिको स्रोत र बहुसंख्यक जनताहरूको जमघटको थलो हो, बहुसंख्यक जनताको जीवनस्तरलाई उकास्नका लागि चाहिने दासता र क्षमताको पुनः संयोजन गर्ने उपयुक्त ठाउँ हो । विचार विमर्श गर्ने, संगठित हुने र आफ्नोपनको विकास गर्ने मञ्च हो ।

नागरिक समाजलाई विकास अभिप्रायको वैकल्पिक मार्गाकारूपमा लिइन्छ । जनताहरूका समान चाहना, मूल्य प्रतिबद्धता आदिको व्यावहारिक प्रतिवादनलाई मूर्तरूप दिनका लागि समाजका विभिन्न समूहको मागलाई अभिव्यक्त गर्ने वैकल्पिक बाटोको रूपमा लिइएको छ । यो यस्तो दिशानिर्देश हो, जसमा समान उद्देश्यका लागि थुप्रै मानिसहरू आपसी सम्बन्धमा बाँधिएका हुन्छन् । सामाजिक घटनालाई सचेततापूर्वक आलोचनात्मकरूपमा हेर्ने गर्दछन् ।

नागरिक समाजहरू स्पष्टरूपमा राज्यशक्तिका विषयमा ठोस निर्णय लिन सक्ने स्थितिमा रहेका हुन्छन् । यिनीहरू राज्यशक्तिप्रति उदासीन भएका हुँदैनन्, बरु राज्यको केन्द्रीय अंगसित मिलेर समस्तरको प्रतिरोधी शक्तिका रूपमा रहेका छन् । नागरिक समाजलाई स्वतः स्फूर्तरूपमा मानिसहरू संगठित थलोका रूपमा चिनिन्छ । नागरिक समाज परिवार, व्यक्तिको निजी अवस्था, चाहना तथा जीवनदर्शनका निम्ति बनेको सम्बन्ध सूत्रको जालो हो ।

नेपालमा ऐतिहासिककालदेखि नै नागरिक समाजले राज्यशक्तिसँग मिलेर काम गर्दै आएको छ । लिच्छवी र मल्लकालीन नेपालमा नागरिक समाजको भूमिका महत्त्वपूर्ण थियो । नेपालको एकीकरणमा पनि नागरिक समाजका संगठनहरूले महत्त्वपूर्ण योगदान पुऱ्याएका थिए । राणाकालीन राजनीतिमा भने यिनीहरू फस्टाउन सकेनन् । अधिनायकवादी राज्य परम्परामा नागरिक समाजलाई पूरै दबाइएको हुन्छ । यति हुँदाहुँदै पनि प्रजातन्त्रको स्थापनामा नागरिक समाजले महत्त्वपूर्ण भूमिका खेलेको हामी पाउँछौं ।

प्रजातन्त्रको पुनर्स्थापनापश्चात् नागरिक समाजका संगठनहरू फेरि सक्रिय हुन थालेका छन् । आजभोलि नागरिक समाजका संगठनहरू प्रजातान्त्रिक वातावरण सिर्जना, मानवअधिकारको प्रत्याभूति, लैंगिक समता, वातावरण संरक्षण, सुशासन, आधारभूत आवश्यकताको पूर्ति र स्वावलम्बनमा आधारित विषयहरूमा केन्द्रित छन् । नागरिक समाजका परिभाषाका बारेमा विद्वानहरूमा एकरूपता पाइँदैन । नागरिक समाजको अलग-अलग स्वरूप, कार्यात्मक विविधता, क्षेत्र, तह र प्रवृत्तिले गर्दा नै यो समस्या सिर्जना भएको हो । वाल्जरका अनुसार 'नागरिक समाज भनेको करकागर नागरिको मानवीय समुदायको स्थानको नाम हो र साथै सम्बन्धमूलक तानाबानाको सेट हो जो परिवार, विश्वास स्वार्थ

र विचारधाराका लागि गठित हुन्छ र जसले त्यो स्थानको पूर्ति गर्छ ।'

डायमण्डका अनुसार नागरिक समाज भनेको स्वेच्छक, स्वपरिचालित, स्वसमर्थित, राज्यबाट स्वायत्त र कानुनी आदेश वा साफ्ता नियमहरूद्वारा बाँधिएको एक किसिमको संगठित सामाजिक जीवन हो । यो सामान्यतया समाजभन्दा के मानेमा फरक हुन्छ भने यसले आधार, स्वार्थ, भावना र विचार अभिव्यक्त गर्न, जानकारी आदानप्रदान गर्न पारस्परिक लक्ष्य प्राप्त गर्न, राज्यसँग माग गर्न र राजकीय कर्मचारीलाई जिम्मेवार बनाउन सार्वजनिक क्षेत्रमा क्रियाशील नागरिकहरूलाई सामेल गराउँछ ।

नागरिक समाजको मुख्य कार्यहरूमा नागरिकको चासो र समस्याको विषयमा सरकारलाई राय सुभाब दिने, राज्यको नीति निर्माण एवं कार्यक्रम तर्जुमा गर्न सरकारलाई सुभाब, दबाब तथा सहकार्य गर्ने, सामाजिक समस्याहरूप्रति सचेत र सजक गराउने, नागरिक चेतना बढाउन र राज्यप्रतिको दायित्व पूरा गर्न नागरिक शिक्षा प्रदान गर्ने, सामाजिक अपराध न्यूनीकरण गर्न एकता कायम गरी संगठित हुने, उपभोक्ता हित प्रवर्द्धन गर्ने गराउने, अध्ययन तथा अनुसन्धान कार्यमा सहयोग गरी समाज परिवर्तनमा सहयोग गर्नेलगायत पर्दछन् ।

नागरिक समाजका सकारात्मक पक्षहरूमा जनताको आवश्यकताको पहिचान र परिपूर्तिमा सहयोग पुऱ्याउने, जनपरिचालनको माध्यमबाट राष्ट्र निर्माणको कार्यलाई प्रभावकारी बनाउने, सुशासनको अवधारणालाई व्यावहारिक रूप दिन सरकारलाई सुभाब र दबाब दिने, जनआकांक्षायुक्त नीति निर्माणमा दबाब सिर्जना गर्ने, समाजका कमजोर र पिछ्छाइएका वर्गहरूको आवाजलाई बुलन्द गर्ने, सम्बन्धित पक्षलाई जनताप्रति उत्तरदायी बनाउने, राज्यको नियन्त्रण र बजार संयन्त्रको एकाधिकारबाट जनतालाई मुक्त राख्ने कार्यलाई अभियानको रूपमा उठाउनुपर्ने देखिन्छ ।

नागरिक समाजका नकारात्मक पक्षहरूमा नेपालका नागरिक समाज राजनीतिक्ृत हुनु, नागरिक समाज आफ्नो क्षमतालेभन्दा दाता निकायको दबाबमा काम गर्ने गरेको, सीमित व्यक्तिकहरूको रूचिको आधारमा नागरिक समाज परिचालित हुनु, स्वतन्त्र र निष्पक्ष नभई पूर्वाग्रहका आधारमा परिचालित हुने, स्रोत परिचालनमा सुभाब भन्दा बढी मागमात्र राख्न उद्दत गराउने काममा सरिक हुनु, नागरिक समाजको अगुवाले व्यक्तिगत स्वार्थ पूरा भएपछि नागरिक समाजको माग ओभरले पर्ने गरेको, नागरिक समाजहरूबीचमा एउटै विषयको मागहरूमा पनि फरक फरक ढंगले प्रस्तुत हुनु, जुन उद्देश्यले स्थापना भएका थिए सो अनुरूप कार्य सञ्चालन नभएको, सम्मान्त वर्गको वर्चस्व रहेको, तल्लो वर्गको हितमा कम संलग्नता, राजनीतिसँग आवद्धता: शिक्षक, प्राध्यापक संघ, कर्मचारी संघ, संगठन, राजनीति आस्थाकै आधारमा पृथक, तारे होटलमा गोष्ठी, सभा गर्ने र विदेश सयरमा रमेका, जागिर खाने, विदेशबाट सहयोग ल्याउने, समाजसेवा भएको देखाउने, तर उपलब्ध हात नपर्ने प्रवृत्ति रहेको देखिन आउँछ ।

नागरिक समाजको प्रभावकारिता ल्याउन चाल्नुपर्ने कदमहरूमा नागरिक समाज राजनीतिक्ृत हुन नहुने, नागरिक समाजले क्षमता बढाउने कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने, दाता निकायको दबाबमाभन्दा देशको आवश्यकता काम गर्नुपर्ने, स्वतन्त्र र निष्पक्ष नभई पूर्वाग्रहका आधारमा परिचालित हुनु भएन, स्रोत परिचालनमा सुभाबभन्दा बढी मागमात्र नराखी जिम्मेवार हुनुपर्‍यो । नागरिक समाजको अगुवाले व्यक्तिगत स्वार्थ हेर्नु भएन, नागरिक समाज सार्बच्चिकै समाजका मागहरूमा केन्द्रित हुनुपर्ने देखिन्छ ।

पाठक मञ्च

नयाँ दर्ता रोकेर ट्याक्सीमा 'सिण्डिकेट'

जेठ १५ गते संघीय सरकारको बजेट आयो । असार १ गते वागमती प्रदेश सरकारले बजेट ल्यायो । प्रदेश सरकारको आर्थिक वर्ष २०८३/८४ को बजेटमा साना गाडीको नयाँ दर्ता खोल्ने उल्लेख थियो । साना गाडीमा ट्याक्सी, माइक्रोबस, को स्टक, दुवानी गाडीलगायत १४ सिटमुनिका सवारीसाधन पर्छ । पहिलो चरणमा छ हजार ट्याक्सी खोल्ने तयारी थियो ।

बजेट ल्याएको तीन महिना भयो । साउन १ गतेबाट बजेट कार्यान्वयनमा गइसकेको छ । तर, अहिलेसम्म साना गाडीको दर्ताको प्रक्रिया अगाडि बढाइएको छैन । सरकारले नयाँ दर्ता खोल्न आनाकानी गर्दा २० वर्षे पुरानो ट्याक्सी, ग्यास टेम्पो, माइक्रोगायको स्क्र्याप नम्बर प्लेट १६-१७ लाखमा खरिदबिक्री भइरहेको छ ।

एउटाले त्यातिमा बेच्छ, अर्कोले किन्छ तर राज्यको ढुकुटीमा जम्मा ५०० रूपैयाँ राजस्व जान्छ । त्यो स्क्र्याप नम्बर प्लेटमा विद्युतीय

ट्याक्सी दर्ता भइरहेको छ । अठौ शोरूमले दुई खालका विद्युतीय गाडी भित्र्याएका छन्, जसमध्ये एउटाको मूल्य ३८ लाख र अर्कोको ४१ हजार ५० लाख छ ।

नम्बर प्लेटसहित गर्दा ट्याक्सीको मूल्य ५५ लाख कट्टन जान्छ । ट्याक्सी चालकले नम्बर प्लेटसहित जोडेर यात्राबाट उठाउँछन् । जहाँबाट पनि आखिरमा मारमा पर्ने जनता नै बनिरहेका छन् । सरकारले नयाँ ट्याक्सीको दर्ता खोलिदिने हो भने नम्बर प्लेट सितैमा आउँछ । सिण्डिकेट हुँदा र नयाँ दर्ता नखुल्दा सितैमा आउने नम्बर प्लेटको मूल्य बढेको बढ्दै छ ।

एयरपोर्टमा २०७ वटा हरियो प्लेटका ट्याक्सी छन् । त्यहाँ २०५० सालदेखि नयाँ ट्याक्सीको दर्ता खुलेको छैन । कालो प्लेटको ट्याक्सीको दर्ता बन्द २०७७ जेठ १७ गते भयो । दर्ता बन्द हुँदा सात हजार ५०० ट्याक्सी थियो, जसमा पाँच हजार ६५० पेट्रोल र एक हजार ८५० डिजेलबाट चल्थ्यो ।

डिजेलबाट चल्ने ट्याक्सी एकाध वर्ष चलेर विस्थापन भइहाल्यो ।

यातायात व्यवस्था कार्यालय, एकान्तकुनाले २०५७ सालपछि ट्याक्सीको संख्या घटेको, काठमाडौँ उपत्यकामा जनसंख्या बढेको, त्यसैले नयाँ ट्याक्सी चाहिएको भन्दै पाँच हजार तत्काल खुलाउन २०६९ माघमा यातायात मन्त्रालय र विभागसँग माग गर्‍यो । कार्यालयले वर्षैपिच्छे नयाँ ट्याक्सीको दर्ता खुलाउन पनि भनेको छ । २०७२ जेठ २८ गते सरकारले एक हजार ८५० नयाँ ट्याक्सीको दर्ता खोल्‍यो । साउन २० गतेदेखि भदौ २ गतेसम्म फाराम भनेँ अवधि तोकिएकोमा एक हजार १० रूपैयाँ राजस्व तिरेर १५ हजार ७५१ जनाले फाराम भरे ।

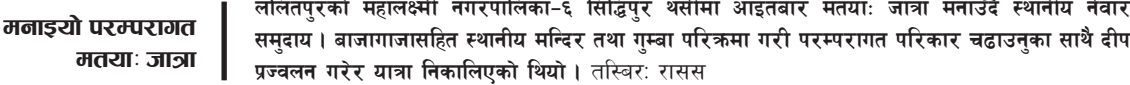
गोलाप्रथाबाट एक हजार ८५० जनाले ट्याक्सी पाए, अरुको मेहिनेत खेर गयो । २०७२ चैतमा भूकम्पपीडितलाई एक हजार ५००

ट्याक्सी दिने निर्णय गर्‍यो । २०७३ साउन ५ देखि भदौ ५ गतेसम्म आवेदन आहवान गरियो । भूकम्पपीडित भएको रातो कार्डको आधारमा फाराम भर्ने पाइन्थ्यो । ११० रूपैयाँ राजस्व तिरेर एक हजार ४९ हजार ५५८ जनाले फाराम बुझाए । गोलाप्रथाबाट एक हजार ५०० जनाले ट्याक्सी पाए, अरु हेरेको हैनै । यसले ट्याक्सी चलाएर खान चाहने कीत छन् भन्ने पुष्ट्यचाई गर्छ ।

सहज र सुलभ यातायात सेवा जनताको अधिकार हो । तर, नयाँ दर्ता नखुल्दा सर्वसाधारणले एकदमै दुःख पाएका छन् । नयाँ दर्ता नखुल्दा ट्याक्सी व्यवसायीले दादागिरी मच्चाएका थिए, निजी गाडीले लुटोको धन्दा चलाएको छ । तर, सरकार नयाँ दर्ता खोल्न चासो देखाउँदैन । यो विडम्बना कहिलेसम्म सरकार ?

- **अनुसा थापा**

भक्तपुर

A large warehouse filled with stacks of food and supply boxes, including Nescafé Gold, Hilife, and Colgate. Several soldiers in camouflage uniforms are standing among the supplies, and a large roll of green tarp is visible in the background.

नुवाकोट- जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले भोटेकोशी बाढीबाट प्रभावितलाई 'होल्डिङ सेन्टर'मै राहत सामग्री वितरण गरेको छ । समितिमा प्राप्त राहत सामग्री एकीकृतरूपमा संकलन गरी आवश्यकताका आधारमा वितरण गरिएको हो ।

राहत सामग्री संकलन तथा वितरणलाई एकद्वार प्रणाली बनाउने भनिए पनि केही दाता तथा व्यक्तिले सहज पहुँच भएका होलिन्ड सेन्टरमा पुगेर आफैँ राहत सामग्री उपलब्ध गराएका छन् । जसका कारण समानुपातिकरूपमा सहै होलिन्ड सेन्टरमा राहत सामग्री पुग्न सकेको छैन । दाताहरू

सदरमुकाम विदुरतर्फका क्षेत्रमा
राहत सामग्री वितरण सहज भए पनि नदी
पारिका क्षेत्रमा वितरणमा कठिनाइ भएको
छ। केही संस्थाले 'ड्रोन'मार्फत राहत सामग्री
होल्डिङ सेन्टरस्थले पुऱ्याउने काम गरिरहेको
छ। बाढीवडा प्रभावित नदी पारीका वस्तीहरू
विदुर नगरपालिकाको वडा नं १, ३, ५, ७
र १२ मा पर्छन्। वडा नं १ को त्रिशूलीवजार,

नुवाकोटमा हालसम्म मृत्यु तथा
वेपताको यकीन तथ्यांक संकलन
भइसकेको छैन । जिल्लाका सरोकार
भएकाहरूसँग शनिवार पहिचान नभएका
शव व्यवस्थापनसम्बन्धी बैठक वसेको
थियो । सो बैठकमा प्रजिअ रेग्मीले करिव ३००
हाराहारीमा शव व्यवस्थापनको आवश्यक पर्ने
सक्ने बताएका थिए । जिल्लामा शनिवारसम्म
द.२१ जना बाढीमा परी वेपता भएको निवेदन
प्रप्त भएको जिल्ला प्रहरी कार्यालयका प्रमुख
बिपीन रेग्मीले जानकारी दिए । रासस

नगरपालिकाका अन्य नागरिक हराइरहेका हुनसक्ने भन्दै पालिकाले नगरवासी आफन्तसँग जानकारी माग गरेको नगरप्रमुख अधिकारीले बताए। अधिकारीका अनुसार मध्यविन्दु-१ का हेमबहादुर चौधरी, हुसैनबहादुर थारु र कलाराम महताी धारु टिमुरेबाट वेपत्ता भएका छन्। रासस

[illegible]

कपॉरेट

भोटेकोशी विपद् प्रभावितलाई सिद्धार्थ बैंकको दुई करोड ५१ लाख सहयोग

काठमाडौं (प्रस)- सिद्धार्थ बैंक लिमिटेडले प्रधानमन्त्री दैवी प्रकोप उद्धार कोषमा दुई करोड ५१ लाख रूपैयाँ आर्थिक सहयोग गरेको छ । बैंकले रसुवा जिल्लाको भोटेकोशी तथा त्रिशूली नदीमा आएको विनाशकारी बाढीबाट प्रभावितहरूको राहत, उद्धार तथा पुनर्स्थापना कार्यमा सहयोग पुऱ्याउने उद्देश्यले उक्त रकम कोषमा जम्मा गरेको हो । ‘सामाजिक उत्तरदायित्वप्रति प्रतिबद्ध सिद्धार्थ बैंकले कठिन परिस्थितिमा प्रभावित नागरिकहरूको पीडामा साथ दिने तथा राहत कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाउन योगदान पुऱ्याउने विश्वासका साथ उक्त रकम कोषमा उपलब्ध गराएको हो,’ बैंकले आइतबार जारी गरेको विज्ञप्तिमा भनिएको छ, ‘बाढीका कारण मानवीय तथा भौतिक क्षेत्रमा ठूलो क्षति पुगेको दुःखद् परिस्थितिप्रति गहिरो सवेदना व्यक्त गर्दछु ।’ यस विपद्का कारण ज्यान गुमाउने सम्पूर्ण दिवंगत आत्माप्रति बैंकले हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्नुका साथै शोकाकुल परिवारजनप्रति गहिरो समवेदना व्यक्त गरेको छ । साथै, घाइतेहरूको शीघ्र स्वास्थ्यलाभको कामनासमेत गरेको छ ।

भोटेकोशी बाढी प्रभावितका लागि ५० लाख सहयोग गर्ने नाइमाको निर्णय

काठमाडौं (प्रस)- नेपाल अटोमोबाइल इम्पोर्टर्स एण्ड म्यानुफ्याक्चरर्स एसोसिएसन (नाइमा) ले रसुवाको भोटेकोशी नदीमा आएको भीषण बाढीबाट प्रभावित नागरिकको राहत तथा पुनर्स्थापनामा सहयोग पुऱ्याउन ५० लाख रूपैयाँ आर्थिक सहयोग गर्ने भएको छ । नाइमाका अध्यक्ष ऋतुसिंह वैद्यले आइतबार प्रेस विज्ञप्ति जारी गर्दै प्रधानमन्त्री दैवी प्रकोप उद्धार कोषमा उक्त रकम सहयोग गर्ने निर्णय गरिएको जानकारी दिइन् । बाढीबाट भएको मानवीय तथा भौतिक क्षतिप्रति गहिरो दुःख व्यक्त गर्दै नाइमाले ज्यान गुमाउनेहरूप्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली, शोकसन्तप्त परिवारजनप्रति हार्दिक समवेदना तथा घाइतेहरूको शीघ्र स्वास्थ्यलाभको कामना गरेको छ । ‘यस्तो कठिन समयमा सरकार र प्रभावित नागरिकलाई सहयोग गर्नु निजी क्षेत्रको पनि साभ्ना दायित्व हो । यस विपद्मा सहयोग र सहकार्यका लागि तत्परता देखाउनुभएका हाम्रा सम्पूर्ण सदस्य कम्पनीहरूप्रति हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछु,’ अध्यक्ष वैद्यले भनिन् । सरकार, निजी क्षेत्र र समुदायबीचको सहकार्यले राहत तथा पुनर्स्थापनालाई प्रभावकारी बनाउन सक्ने उनको भनाइ छ । नाइमाले अटोमोबाइल तथा मोबिलिटी क्षेत्रका सम्पूर्ण सरोकारवालालाई आफ्नो क्षमता र उपलब्ध स्रोतअनुसार प्रभावित नागरिकको सहयोगमा हातेमालो गर्नसमेत आग्रह गरेको छ ।

कर तिर्ने संस्कृतिको विकास गरौं

■ कानुनबमोजिम समयमै कर तिरी जिम्मेवार नागरिक बनौं,

■ प्रत्येक खरिद-बिक्रीमा अनिवार्य रूपमा बिल बिजक लिऔं र दिऔं,

■ कर छली तथा अवैध कारोबारलाई निरुत्साहित गरौं,

■ डिजिटल माध्यमबाट भुक्तानी गरी सेवा सहज बनाऔं,

■ करदाताका अधिकार र कर्तव्यबारे सचेत बनौं,

■ पारदर्शी, इमानदार र जिम्मेवार कर संस्कृतिको विकास गरौं,

■ करबाट संकलित राजस्व राष्ट्रको विकास र सार्वजनिक सेवामा उपयोग हुने हुँदा राष्ट्र निर्माणमा सहभागि बनौं।

कर तिर्नु नागरिकको दायित्व र राष्ट्रप्रतिको योगदान हो ।

नेपाल सरकार

विज्ञापन बोर्ड

एलपी ग्यास आपूर्तिका लागि वैकल्पिक व्यवस्था

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- त्रिशूली नदीमा आएको बाढीका कारण धादिङको बेनीघाट रोराङ गाउँपालिका-७ अन्तर्गत पृथ्वी राजमार्गको कृष्णभीर सडकखण्डमा कटान भई आवागमन अवरुद्ध भएपछि नेपाल आयल निगमले काठमाडौं उपत्यका तथा आसपासका जिल्लामा एलपी ग्यास आपूर्तिका लागि वैकल्पिक व्यवस्था मिलाएको छ । सडक अवरुद्ध हुँदा ग्यास ढुवानीमा असुविधा हुन सक्ने भएकाले एलपी ग्यास उद्योगीहरूसँग छलफल गरी वैकल्पिक आपूर्ति व्यवस्था गरिएको निगमद्वारा आइतबार जारी विज्ञप्तिमा जनाइएको छ । त्यसअनुसार बारा, पर्सा, चितवन, मकवानपुर, नवलपरासी तथा अन्य जिल्लामा रहेका ग्यास उद्योगहरूले आफूलाई पायक पर्ने अन्य ग्यास उद्योगसँग समन्वय गरी आफ्ना खाली बुलेट खुलाइ सिलिण्डर रिफिल गर्ने व्यवस्था मिलाउने छन् । कृष्णभीरको बाटो नखुलेसम्म ट्रकमा एलपी ग्यासका सिलिण्डर राखी वैकल्पिक मार्गबाट काठमाडौं उपत्यका तथा आसपासका जिल्लामा आपूर्ति गरी बिक्री वितरण गर्ने व्यवस्था गरिएको निगमले जनाएको छ । त्यसैगरी पेट्रोलियम पदार्थ तथा एलपी ग्यासको आपूर्तिका लागि ट्यांकर तथा ट्रकलाई स्थानीय प्रशासनसँगको समन्वयमा वैकल्पिक मार्गबाट काठमाडौंसम्म ल्याई आपूर्ति सहज बनाउने व्यवस्था गरिएको निगमले जनाएको छ । निगमले बाढी तथा सडक अवरोधका कारण पेट्रोलियम पदार्थ र एलपी ग्यासको आपूर्तिमा समस्या नहोस् भन्ने उद्देश्यले वैकल्पिक मार्गबाट आपूर्ति व्यवस्थालाई निरन्तरता दिने जनाएको छ ।

सुलभ मूल्यमा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरको निः सन्तानपन सम्बन्धी उपचार

HARDIK

IVF and Fertility Center

Where Miracles Come to Life

हादिक आई.भि.एफ सेन्टर

सिनामंगल ८, काठमाडौं

01-5917982, 9802352811

प्रभाव पब्लिकेसन प्रा.लि.द्वारा प्रकाशित

मुद्रण: एन्क्वेस कलर प्रेस,

कार्यालय: काठमाडौं-७, सिफल, नेपाल

फोन नं.: ०१-४३७३५७७, ०१-४५८४३६८,

इमेल: prabhaddailynews@gmail.com,

विज्ञापनका लागि: marketing2prabhaddaily@gmail.com,

प्रबन्ध निर्देशक: कृष्ण कार्की,

सम्पादक: विष्णु तामाङ